

การแปลสรรพนามจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

Pronoun Translation from English into Thai

พัชรี โภาสสัมฤทธิ์*

Patcharee Pokasamrit

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์การแปลสรรพนามจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยมีจุดประสงค์ เพื่อบรรยายเทคนิคการแปลสรรพนาม และแสดงตัวอย่างการแปลเพื่อจุดประสงค์ในการเรียนการสอนการแปลอังกฤษเป็นไทยและการใช้ภาษาไทยโดยมีข้อมูลมาจากการแปลนวนิยายที่ได้รับความนิยมห้าเล่มโดยนักแปลต่าง ๆ กัน ในช่วง พ.ศ. ๒๕๔๓-๒๕๕๓ แนวทฤษฎีที่ใช้กรอบ ทฤษฎีการแปล การบันทึกภาษา การบรรยายภาษา และภาษาศาสตร์สังคม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้พบเทคนิคการแปลสรรพนามจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยว่าอาจแปลเป็น ๘ เทคนิค ได้แก่ ๑) การแปลตรงตัวเป็นสรรพนาม ๒) การแปลเป็นคำเดิมของสรรพนาม ๓) การแปลโดยลดรูปสรรพนามแต่คงความหมาย ๔) การแปลเป็นคำนับญาติ ๕) การแปลเป็นคำทางการ ๖) การแปลเป็นคำไม่เป็นทางการ ๗) การแปลเป็นคำแสดงบทบาทและหน้าที่ และ ๘) การแปลเป็นสรรพนามปรุ้งแต่ง มีการแสดงตัวอย่างข้อมูลการแปลตามเทคนิคการแปล

* รองศาสตราจารย์ ดร., คณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เพื่อเป็นการบันทึกและบรรยายภาษา การอภิปรายเทคนิคการแปลและการใช้
สรรพนามทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย และข้อเสนอแนะสำหรับนักวิชาการ
การแปล และนักแปล

คำสำคัญ : การแปลสรรพนาม เทคนิคการแปล ภาษาศาสตร์วรรณ
ภาษาศาสตร์สังคม การบันทึกภาษา

Abstract

This article analyzes English to Thai pronoun translation with the aims to analyze translation techniques and to document pronoun translation in order to enhance the teaching of translation and Thai usage. The data comes from translations by five different translators by five different best-selling novels published from 2000 to 2010. The theoretical frameworks are from the theories of translation, language documentation, language description, and sociolinguistics. The 8 techniques found in English to Thai pronoun translation are : 1) pronoun to pronoun, 2) pronoun to substituted word, 3) explicit pronoun to implicitness, 4) pronoun to kinship terms, 5) pronoun to formal pronoun, 6) pronoun to informal pronoun, 7) pronoun to role designation words, and 8) pronoun to editorial pronoun. Examples of pronoun translation are shown to demonstrate the translation techniques and to describe Thai pronoun usage according to language documentation and descriptive linguistic frameworks. The translation techniques are discussed and suggestions on the implications of the techniques are offered for translators and linguists.

Keywords : pronoun translation, translation technique, descriptive linguistics, language documentation, sociolinguistics

บทนำ

การแปลภาษาเป็นวิธีถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารและวัฒนธรรมที่สำคัญนับตั้งแต่มีการติดต่อระหว่างประเทศ การแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเป็นศาสตร์ที่มีการเรียนการสอนในฐานะวิชาหนึ่งในหลักสูตรการศึกษา และมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยในแง่มุมต่าง ๆ ของภาษามาโดยตลอด ลักษณะของภาษาอังกฤษและภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาต่างตระกูลกันทำให้มีโครงสร้างผิว (Surface Structure) ของภาษาที่ต่างกัน ถึงแม้จะสื่อความหมายได้แต่ก็มีลักษณะที่ทำให้แปลได้ยากและต้องใช้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนการหาวิธีการในการแปลมาใช้ให้สามารถสื่อความหมายได้เท่าเทียมกันในทั้งสองภาษา โครงสร้างของระบบสรรพนามเป็นลักษณะหนึ่งที่ภาษาอังกฤษกับภาษาไทยแตกต่างกันมาก เนื่องจากการมองโลก (World View) ความเชื่อถือ (Beliefs) และลักษณะทางภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics) ที่ต่างกัน การวิเคราะห์การแปลสรรพนามจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเพื่อให้เข้าใจของความหมายของสรรพนามภาษาอังกฤษที่ถูกแสดงออกเป็นสรรพนามและคำที่ใช้แทนสรรพนามในภาษาไทยจะสะท้อนให้เห็นลักษณะการใช้ภาษาของไทย แนวคิดเรื่องการตีความสถานะของบุคคลในสังคม ความเป็นทางการของภาษาและการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ (Pragmatics) และยังเป็นการบันทึกภาษา (Language Documentation) ตามแนวคิดของภาษาศาสตร์พรรณนา (Descriptive Linguistics) ที่จะเป็นประโยชน์ในฐานะข้อมูลและหลักฐานของการใช้ภาษาไทยในยุคนี้อีกด้วย

การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural Communication)

Samovar, Porter, and Stefani (1998) กล่าวว่าในการสื่อสารต่างวัฒนธรรม เราจำต้องรู้มากกว่าสัญลักษณ์ในรูปคำ (words) ของภาษานั้น กล่าวคือ เราต้องรู้กฎของการใช้คำเหล่านั้นในแง่ของผลกระทบที่มีต่อวิธีที่บุคคลที่เป็นเจ้าของภาษานั้นมองโลก (perceived and conceptualized the world) ทั้งนี้เพราะแง่มองและวิธีที่เรามองโลกจะถูกควบคุมด้วยวัฒนธรรมที่มาพร้อมกับการใช้ภาษาและการดำเนินชีวิต ภาษาจึงเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความเป็นจริงในสังคมนั้น ๆ ในในช่วงเวลาหนึ่ง เช่น คำพังเพยว่า “เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน” แสดงรูปแบบของเงินไทยและรูปแบบได้ทุนสูงของอาคารไทยในยุคก่อน

ในการแปลซึ่งเป็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมชนิดหนึ่ง ผู้แปลจึงต้องตระหนักว่า ความหมายของคำขึ้นอยู่กับภูมิหลังของแต่ละกลุ่มวัฒนธรรม ผู้คนในกลุ่มวัฒนธรรมเดียวกันจะมีประสบการณ์ร่วมกันและไม่ค่อยมีปัญหาในการสื่อสารซึ่งกันและกัน ในการแปลซึ่งอาจบรรยายปัญหาในการหาคำแปลที่มีความหมายเท่าเทียมกับต้นฉบับว่า เกิดจาก ๑. คำหนึ่งคำมีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมาย ๒. คำหลายคำผูกพันกับวัฒนธรรมและไม่สามารถหาคำแปลที่ตรงความหมายได้อย่างแท้จริง ๓. การแปลตรงตัว อาจไร้ความหมายเมื่อถูกตีความจากวัฒนธรรมของต้นฉบับ และ ๔. ผู้แปลอาจไม่มี ภูมิหลังและความเข้าใจที่จำเป็นในการแปลและประสบการณ์ที่เฉพาะเจาะจงใน วัฒนธรรมของต้นฉบับ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การแปลทำได้ไม่สมบูรณ์แบบและ เป็นศาสตร์ที่ท้าทายจนถึงทุกวันนี้

เนื่องจากการแปลเป็นกิจกรรมที่จำต้องเกี่ยวข้องกันอย่างน้อยสองภาษาและ สองวัฒนธรรม จึงมีระบบของค่านิยมซึ่งอาจต่างกันอยู่ในทุกระดับของทั้งสองภาษา “ค่านิยม” ที่เหมาะสมอาจพิจารณาได้จากองค์ประกอบหลักคือ ๑. เป็นภาษาใน วัฒนธรรมหนึ่งและถูกใช้อย่างเหมาะสมในวัฒนธรรมนั้น โดยใช้ได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เท่าที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับกันอยู่โดยเจ้าของภาษา ๒. แปลเป็นอีกภาษาหนึ่งใน อีกวัฒนธรรมหนึ่งจึงต้องเป็นไปตามระบบของวัฒนธรรมของภาษาแปล และถูกตีความ ค่านิยมของวัฒนธรรมภาษาแปล (Toury, 2000, p. 56)

ในประเด็นเดียวกันนี้ Newmark (1988) ให้นิยามวัฒนธรรมว่าเป็นวิถีชีวิตและการแสดงออกตามวิถีชีวิต ซึ่งจะมีลักษณะเฉพาะของชุมชนซึ่งใช้ภาษาเดียวกันเป็นการ แสดงออก Newmark ยืนยันว่าแต่ละชุมชนที่ใช้ภาษาเดียวกันจะมีวัฒนธรรมที่แตกต่าง ออกไปจากชุมชนที่ใช้ภาษาอื่น (p. 94)

Denoun (2000) ในประเด็นเกี่ยวกับการแปลและวัฒนธรรม มีความเห็นว่า วัฒนธรรมเป็นการรวบรวมเอาประสบการณ์ที่ซับซ้อนเข้าไว้ด้วยกันและควบคุมการปฏิบัติ ตนในชีวิตประจำวัน ประสบการณ์ที่ซับซ้อนนี้รวมเอาประวัติศาสตร์ โครงสร้างของสังคม ศาสนา ประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติ ตลอดจนการใช้ภาษาในวัฒนธรรมนั้นในชีวิต ประจำวันมารวมกันไว้ ดังนั้นในการแปลต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมดังต่อไปนี้

๑. ความสัมพันธ์ทางสังคม (social relationships) ในบางสังคมเช่น จีนและไทย

ครอบครัวจะอยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ที่ประกอบด้วยญาติพี่น้อง ดังนั้นจึงต้องมีคำที่ใช้เรียกญาติที่แสดงความสัมพันธ์ของระดับญาติในครอบครัวมากกว่าภาษาตะวันตก ซึ่งมีได้อยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ระบบการใช้คำสรรพนามในภาษาอังกฤษจึงไม่เพียงพอที่จะแสดงความสัมพันธ์ในครอบครัวแบบตะวันออก ภาษาตะวันออกเช่นไทย จึงต้องมีระบบการใช้คำเรียกขาน (address terms) มาใช้นอกเหนือไปจากการใช้สรรพนาม (pronoun) ของภาษาอังกฤษ

๒. ความเป็นทางการ (formalities) คำบางคำอาจแปลได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับบริบทในภาษาไทย คำว่า Thank you อาจแปลได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับว่าการขอบคุณนั้นใช้ในสถานการณ์ใด ถ้าเป็นเรื่องสำคัญอาจแปลว่า “ขอบพระคุณอย่างยิ่ง” ถ้าเป็นเรื่องเล็กน้อยและพูดกับผู้ที่อ่อนวัยหรือมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่า อาจแปลว่า “ขอบใจ”

๓. การแต่งกาย เครื่องประดับและอาหาร (dress, ornaments, food values) อาจก่อปัญหาในการแปล อาหารบางอย่างที่แตกต่างจากชาติอื่นมาก ๆ รสชาติของอาหารที่แตกต่างนี้อาจไม่สามารถหาคำแปลที่ดีพอจนทำให้ผู้ที่ไม่เคยลิ้มรส เข้าใจความหมายได้อย่างถ่องแท้

๔. ประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติ (customs and traditions) ส่วนของวัฒนธรรม เช่น การฉลองพิธีแต่งงาน การแต่งงาน งานศพและประเพณีอื่น ๆ แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม การแปลตรงตัวหรือแปลเฉพาะรูปแบบ (form) ของประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติอาจไม่เพียงพอที่จะถ่ายทอดภาพพจน์และความเข้าใจได้ครบถ้วน

๕. ความเชื่อและความรู้สึก (beliefs and feelings) สีขาวอาจแสดงความบริสุทธิ์และสีดำแสดงความชั่วร้ายในบางวัฒนธรรม แต่ในบางวัฒนธรรมก็อาจไม่ได้หมายความว่าเช่นนั้นเสมอไป ความคิดเกี่ยวกับความดีและความชั่ว ตลอดจนสิ่งที่ดีและเลวก็แตกต่างกัน แม้แต่สัตว์แต่ละชนิดก็มีความหมายต่างกันได้ตามวัฒนธรรม เช่น หมู (pig) อาจเป็นสัญลักษณ์ของความตะกะไรศีลธรรม ขี้เมา ไร้บ้าน ผิดประเวณี หรือความร่ำรวย ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมที่หลากหลายกัน

๖. ศาสนา ความลึกลับ ตำนาน (religion, myths, legends) ส่วนเป็นองค์ประกอบหลักของวัฒนธรรม เมื่อต้องแปลเรื่องที่ละเอียดอ่อนเหล่านี้ ผู้แปลต้องค้นคว้าประกอบ การแปลและต้องตั้งใจตีความหมายเป็นพิเศษ

๗. องค์ประกอบทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม (geographical and environmental

elements) ขาดทีละท่อนมีคำเรียกชนิดของท่อนมากมายหลายคำ ซึ่งชาติอื่น ๆ อาจไม่เห็นความแตกต่างของท่อนเหล่านี้ เพราะไม่ใช่องค์ประกอบทางภูมิศาสตร์หลักในชีวิตของตน ในภาษาไทยมีคำเรียกข้างหลายคำเนื่องจากเป็นสัตว์สำคัญของชาติแต่สำหรับชาติอื่น ๆ แล้ว ข้างก็คือสัตว์ชนิดหนึ่งเท่านั้น

ดังนั้นจะเห็นว่าการแปลงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและซับซ้อน การมีความรู้ทางภาษา คำศัพท์ และกฎไวยากรณ์ ไม่เพียงพอในการถ่ายทอดความหมายและวัฒนธรรม ผู้แปลต้องเรียนรู้คั่นคว้าและทำความเข้าใจสิ่งนอกเหนือจากภาษาซึ่งก็ได้แก่วัฒนธรรมและแง่มุมอื่น ๆ ของภาษาด้วย ซึ่งการใช้สรรพนามโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาษาไทยล้วนแต่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยทางอ้อมกับวัฒนธรรมทั้งสิ้น เพราะผู้ใช้สรรพนามต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมข้างต้นก่อนเลือกใช้สรรพนามและเมื่อใช้แล้วจะถูกตีความองค์ประกอบเหล่านี้ตามวัฒนธรรมด้วยด้วย จึงจะได้รับการยอมรับและทำให้การสื่อความหมายบรรลุได้ตามจุดประสงค์

ลักษณะของงานแปลที่ดี

เมื่อผู้แปลเลือกเอกสารที่จะแปลและจัดทีมผู้แปลแล้ว ก่อนจะลงมือแปลต้องอ่านเอกสารอย่างละเอียดรอบคอบ และค้นคว้าข้อมูล ตลอดจนสอบถามที่ปรึกษาทั้งทางด้านเนื้อหาและภาษาและในกรณีที่ภาษาต้นฉบับยากแก่การเข้าใจก็ถามจากผู้รู้ทางภาษาด้วย หลังจากทำความเข้าใจแล้วก็ลงมือแปลออกเป็นภาษาไทยโดยผ่านขั้นตอนการแปลและการเขียน เมื่อแปลเสร็จครั้งแรกเรียกว่าร่างที่หนึ่งจะทำการประเมินหรือส่งให้ผู้ตรวจสอบงานแปลอ่าน การประเมินงานแปลจะใช้หลัก ๓ ประการ ซึ่งได้แก่ ความถูกต้อง ความชัดเจน และความเป็นธรรมชาติ (Larson 1998) ซึ่งอาจอธิบายได้จากการวิเคราะห์งานแปลอังกฤษเป็นไทยโดยทั่วไป (พัชรีย์ โภคาสัมฤทธิ์ ๒๕๔๙) ได้ดังต่อไปนี้

๑. ความถูกต้อง นับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดเพราะผู้อ่านงานแปลมิได้เห็นต้นฉบับ เพราะฉะนั้นข้อมูลที่ได้โดยเฉพาะในการถ่ายทอดเทคโนโลยีอาจต้องอาศัยข้อมูลสำคัญจากการอ่านงานแปล ผู้แปลจึงต้องถ่ายทอดความหมายให้สมบูรณ์และถูกต้องโดยไม่ต่อเติม ตัดทอน หรือใส่ความเห็นของตนลงไป และจะต้องแปลให้มีบรรยากาศ

หรือรสชาติของภาษาเหมือนต้นฉบับด้วย

๒. ความชัดเจน เกิดจากเทคนิคการเขียนและเรียบเรียง การเลือกใช้คำตลอดจน การอ่านทบทวนแบบมีระบบ บางครั้งงานแปลที่ถูกต้องอาจอ่านเข้าใจยากเพราะมี โครงสร้างภาษาสลับซับซ้อน งานแปลที่มีเนื้อหายากอาจมีการใช้ศัพท์ที่คลุมเครือ ซึ่ง อาจเกิดจากการที่ความต้นฉบับได้ไม่ชัดเจนจนทำให้แปลไม่ได้ หรืออาจเกิดจากเทคนิค การเขียนภาษาไทยหรือภาษาแปลที่ไม่ดีพอ ผู้ตรวจงานแปลอาจต้องขอให้ผู้แปลแก้ไข ในส่วนที่ไม่ชัดเจนก่อนจะนำไปพิมพ์เผยแพร่

๓. ความเป็นธรรมชาติ สำหรับงานแปลอังกฤษเป็นไทยก็คือ เมื่อแปลแล้วต้อง เป็นภาษาไทยที่ดี ใช้ศัพท์สำนวนที่คนไทยใช้ เมื่อแปลแล้วผู้อ่านไม่ควรรู้ทันทีว่าเป็น เอกสารที่แปลมา เพราะยังมีโครงสร้างประโยคและวิธีเรียงคำเป็นภาษาต้นฉบับอยู่ วิธีแก้ ภาษาให้เป็นภาษาไทยที่สละสลวย ทำได้โดยการเรียบเรียงและปรับสำนวนแปลร่างที่หนึ่ง ผู้แปลไม่ควรยึดติดอยู่กับรูปแบบ (form) ของภาษา แต่ควรยึดความหมาย (meaning) เป็น สำคัญ โดยถ่ายทอดความหมายในรูปแบบภาษาไทย หรือภาษาแปลให้เป็นธรรมชาติ ให้มากที่สุด

หลังจากแปลแล้วผู้แปลอาจประเมินงานแปลของตนโดยใช้หลัก ๓ ประการ ข้างต้น นอกจากนี้ยังอาจใช้เทคนิคการแปลกลับไปมา (back translation) มาทดสอบว่า งานแปลของตนถูกต้องแม่นยำหรือไม่ การแปลกลับไปมาระหว่างภาษาต้นฉบับและ ภาษาแปล จะทำให้ทดสอบความหมายได้ เพราะหากแปลกลับไปเป็นภาษาต้นฉบับแล้ว ความหมายเปลี่ยนไป ก็แสดงว่ามีความผิดพลาดเกิดขึ้นจนมีผลต่อความหมาย อีก เทคนิคหนึ่งในการทดสอบงานแปลก็คือการทิ้งงานแปลที่แปลเสร็จแล้วไว้ช่วงเวลาหนึ่ง เช่น หนึ่งสัปดาห์ หรือหนึ่งเดือน แล้วกลับมาอ่านงานแปลใหม่ เมื่อมาอ่านงานแปลอาจมี สิ่งที่เข้าใจยาก หรือเข้าใจไม่ตรงกับต้นฉบับ จะได้แก้ไขเพื่อประกันคุณภาพของงานแปล ได้อีกทางหนึ่ง

ภาษาศาสตร์พรรณนา (Descriptive Linguistics)

ภาษาเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและการใช้สอยตลอดจนอิทธิพลของ วัฒนธรรมที่เข้ามาพร้อม ๆ กับการใช้ภาษาเพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ ภาษาศาสตร์ เป็น

ศาสตร์ที่บรรยายโครงสร้างภาษาทั้งในด้านระบบโครงสร้าง (Structure) ระบบเสียง (Phonology) และระบบความหมาย (Semantics) นอกจากนี้ในแขนงย่อยของวิชาภาษาศาสตร์ ซึ่งบรรยายภาษายังอาจแบ่งเป็นการบันทึกภาษา (Documentary Linguistics) และการบรรยายภาษา (Describing a language) (Himmelman & Bochum, 1996) ซึ่งรวมทั้งการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เพื่อจุดประสงค์ในการนำมาวิเคราะห์การใช้ภาษาเพื่อนำมาบรรยายภาษานั้น ๆ ในแต่ละยุคสมัย ซึ่งถ้าเป็นการใช้ภาษาในช่วงเวลาในอดีตก็จะอยู่ในหัวข้อของภาษาศาสตร์เชิงประวัติ (Historical Linguistics) หรือภาษาศาสตร์เปรียบเทียบ (Comparative Linguistics) ซึ่งในข้อใหญ่ใจความแล้วการบรรยายภาษาจะแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับการกำหนดกฎเกณฑ์ในการใช้ภาษาซึ่งอยู่ในสาขาของ Prescriptive Linguistics เพราะการบรรยายและจัดบันทึกการใช้ภาษาเป็นการแสดงว่าในช่วงเวลาหนึ่งมีการใช้ภาษาในลักษณะนั้น ๆ ซึ่งเมื่อเวลาเปลี่ยนไปรูปแบบของภาษาก็อาจเปลี่ยนไปได้ การบรรยายและจัดบันทึกภาษาจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาภาษาเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะการบรรยายรูปแบบของภาษาที่มีอิทธิพลจากภาษาอื่น เช่น จากการแปล ซึ่งรูปแบบของภาษาตลอดจนวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับ (Source language) อาจมีอิทธิพลต่อภาษาแปล (Receptor language) เพราะต้องถ่ายทอดให้ผู้อ่านในอีกภาษาและอีกวัฒนธรรมเข้าใจให้ได้เท่าเทียมกับต้นฉบับ

การบรรยายภาษานี้ Himmelman & Bochum (1996 : 322-326) เน้นว่าต้องเป็นการบรรยายที่ถูกต้องและมีรายละเอียดครบถ้วนถึงช่วงเวลาและผู้ใช้ภาษา (Speech community) ซึ่งในกรณีที่ภาษานั้นเป็นที่รู้จักกันดีและมีการบันทึกการใช้ไว้เป็นระบบดีอยู่แล้วจะใช้ข้อมูลเป็นรูปแบบใดก็ได้ ข้อมูลปฐมภูมิทางภาษาอาจรวมทั้งตัวอย่างภาษาที่ได้อินได้ฟังมาหรือประมวลมาโดยผู้วิจัยเพื่อจัดบันทึกภาษาก็ได้ ซึ่งการบรรยายภาษาส่วนใหญ่ที่มีมาเป็นการบรรยายภาษาที่มีการจัดบันทึกอย่างมีระบบอยู่แล้ว เช่น ภาษายุโรปต่าง ๆ ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีน

การบรรยายภาษาไทยโดยการวิเคราะห์ภาษาที่แปลมาจากภาษาอังกฤษเป็นส่วนหนึ่งของการบรรยายภาษาไทย ซึ่งอาจมีลักษณะแตกต่างไปบ้างจากภาษาไทยที่ใช้กันอยู่จริง ๆ ในชีวิตประจำวัน ภาษาแปลได้รับอิทธิพลจากภาษาต้นฉบับทั้งในแง่ความคิด เช่น แนวคิดในการรักษาความก้าวหน้าในการทำธุรกิจเชิงรุก (aggressiveness) ซึ่งขัดกับแนวคิดไม่ให้คนทะเลาะเถียงกันมากเกินไป ทำให้เปลี่ยนการแปล aggressive จาก

กร้าวร้าว เป็น เชิงรุก หรือหัวก้าวหน้า หรือการแปล they ว่า พวกเขา เพื่อให้เป็นพหูพจน์เหมือนต้นฉบับภาษาอังกฤษ ทำให้มีสรรพนาม “พวกเขา” ที่ใช้กันบ่อยขึ้นเพราะอิทธิพลของการแปล (พัชรวิ โภคาสัมฤทธิ์ : ๒๕๔๙) ทั้ง ๆ ที่ในภาษาไทยอาจใช้คำนามก็ครั้งก็ได้โดยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนเป็นสรรพนามตามกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ

การเก็บข้อมูลเพื่อการบรรยายภาษา

(Language Documentation and Language Description)

Himmelman & Bochum, 1996 กล่าวว่าการบินที่ภาษาเป็นสาขาที่แยกออกจากการบรรยายภาษาได้ การบันทึกข้อมูลเป็นสาขาของการวิจัยทางภาษาที่ประกอบด้วย การรวบรวมและนำเสนอข้อมูลปฐมภูมิเป็นเป้าหมายของการวิจัยในตัวเอง เนื่องจากจุดประสงค์ก็เพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิมาให้ได้และนำมาเสนอไว้ ซึ่งการเก็บข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลก็ต้องใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดและความรอบรู้ทางภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์สังคมมาเป็นพื้นฐานจึงจะระบุข้อมูลและแสดงการบินที่ถูกต้อง ส่วนการบรรยายภาษาเป็นการนำข้อมูลที่เก็บมาได้และแสดงไว้มาประมวลและวิเคราะห์ตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ ซึ่งอาจเป็นการแสดงโครงสร้างของภาษาลักษณะ รูปแบบการใช้ภาษา ตลอดจนอภิปรายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษานั้นๆ

แนวคิดที่ว่าการบินที่ภาษาเป็นสาขาการวิจัยทางภาษาศาสตร์ด้วยตัวของตัวเองนั้นมีพื้นฐานมาจากความคิดว่าการใช้ภาษาและพฤติกรรมทางภาษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ การบันทึกไว้เพื่อเป็นประวัติศาสตร์หรือเพื่อการเปรียบเทียบในระหว่างยุคสมัยต่าง ๆ ดังนั้นสาขานี้จึงมุ่งบันทึกการใช้ภาษาของชุมชนภาษาหนึ่ง ซึ่งอาจรวมทั้งการสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษา ซึ่งแสดงออกในการใช้ภาษาประจำวันของชุมชนนั้น ๆ และอาจรวมไปถึงการแสดงออกของการเป็นเจ้าของภาษาซึ่งมีความรู้อื่น ๆ ที่ทำให้การใช้ภาษาและการตีความภาษาสำเร็จลุล่วงตามจุดประสงค์ในการใช้ภาษาได้ตามเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นบริบทของภาษาในยุคสมัยหนึ่ง ๆ

แนวคิดของการบรรยายภาษาเป็นขั้นตอนเกี่ยวข้องกับการบันทึกภาษา เนื่องจาก การบรรยายภาษาเป็นการพูดถึงภาษาหนึ่งอย่างเป็นระบบที่เป็นรูปธรรมมีกฎเกณฑ์ที่

ครอบคลุมทั้งระบบที่สามารถอธิบายการภาษาของชุมชนภาษานั้นได้มีการอธิบายถึงกฎเกณฑ์หรือข้อยกเว้นที่เป็นรูปแบบที่ทำให้มองภาษานั้นได้โดยรวม จึงต้องอาศัยทฤษฎีทางภาษามวิเคราะห์ข้อมูล การจัดระบบของข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามทฤษฎีและการสรุประบบจากผลการวิเคราะห์ การบรรยายภาษาที่ดีจึงควรมีพื้นฐานข้อมูลมาจากการบันทึกภาษาที่ถูกต้อง

การบันทึกข้อมูลในการแปลภาษาเป็นการเก็บข้อมูลทางภาษาที่สำคัญ เพราะเป็นข้อมูลปฐมภูมิซึ่งรวบรวมมาจากการแปลที่เผยแพร่และมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นภาษาที่ใช้โดยสื่อทั้งในรูปแบบการเขียน เช่น จากหนังสือแปล ซึ่งมีหลายประเภท หลายชนิด รูปแบบจากการรับฟัง เช่น จากข่าวที่ผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และจากสื่อบันเทิงเป็นภาพยนตร์ทั้งทางโรงภาพยนตร์และโทรทัศน์ ข้อมูลปฐมภูมิจากการแปลจึงมีความสำคัญในการวิเคราะห์ภาษาซึ่งอาจทำให้อธิบายการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นการนำไปสู่การบรรยายภาษาไทยในยุคของภาษาแปลนั้น ๆ และเป็นหลักฐานสำคัญของลักษณะการใช้ภาษาไทยชนิดหนึ่งในการบรรยายภาษาไทย

ระบบสรรพนามของภาษาอังกฤษ

English	singular			plural
1st person	I/me			we/us
2nd person	you			
3rd person	masculine	feminine	neuter	they
	he	she	it	

ระบบสรรพนามของภาษาอังกฤษเป็นระบบที่ค่อนข้างจำกัด กล่าวคือ บุรุษที่หนึ่ง สอง และสาม มีสมาชิกเพียงไม่กี่รูป ได้แก่ I/me เอกพจน์ we/us พหูพจน์ ไม่จำกัดเพศ บุรุษที่สองมีเพียงคำว่า you ซึ่งอาจเป็นเอกพจน์หรือพหูพจน์หรือเป็นเพศใดก็ได้ บุรุษที่สามแบ่งออกเป็นเพศชาย ได้แก่ he เพศหญิง ได้แก่ she ไม่มีเพศใดก็ได้ it และทุกรูป

ในบุรุษที่สามมีพหูพจน์ร่วมกันคือ they (Larson : 1998) เนื่องจากมีสรรพนามจำกัดเช่นนี้ ภาษาอังกฤษจึงใช้สรรพนามในความหมายที่ต้องอาศัยความเข้าใจจากบริบทเพิ่มเติมด้วย การตีความสรรพนามนอกบริบททำได้ยากและอาจกำกวม เช่น I can't wear the dress. อาจแปลว่า ผมใส่เสื้อชุดนี้ไม่ได้ หรือดิฉันใส่เสื้อชุดนี้ไม่ได้ ซึ่งเหตุผลอาจเป็นเพราะเป็นผู้ชาย (จึงสวมเสื้อผู้หญิงไม่ได้) หรือในกรณีที่เป็นผู้หญิงก็อาจสวมไม่ได้ (เพราะไม่พอดิตัว) นอกจากนั้น ระบบสรรพนามภาษาอังกฤษยังมีการใช้สรรพนามปรุ้งแต่ง (editorial pronoun) ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ฟังพอใจ ฟังดูอบอุ่นเป็นพวกเดียวกันหรือมีส่วนร่วม เช่น

ครูอาจพูดกับนักเรียนว่า Today, we will study chapter 3. ซึ่งในความจริงแล้วนักเรียนเป็นผู้เรียนแต่ครูเป็นผู้สอน หรือ If I don't pay tax, I will go to jail. ซึ่งหมายความว่าถ้าใครก็ตามไม่จ่ายภาษีก็ต้องติดคุกทั้งนั้น แต่ผู้พูดเลือกใช้สรรพนาม I เพราะเป็นสิ่งที่ไม่ดีจึงใช้ตนเองเป็นตัวอย่าง และ

If you fought bravely in the war, you'll get a medal. ซึ่งหมายความว่าใครก็ตามที่ไปสู้รบอย่างกล้าหาญ ก็จะได้เหรียญตรา แต่ผู้พูดเลือกใช้สรรพนาม you เพื่อเอาใจผู้ฟังเนื่องจากเป็นเรื่องที่ดี

กฎของการใช้คำแทนที่ในภาษาอังกฤษ (substitute words) ซึ่งรวมทั้งการใช้กฎการใช้คำสรรพนามในภาษาอังกฤษยังระบุว่า เมื่อคำนามใดถูกเอ่ยถึงไปแล้วถ้าจะเอ่ยถึงอีกจะต้องใช้คำสรรพนามแทน เช่น

John bought a car และ John sold a car. ถ้า John เป็นคนคนเดียวกับการเอ่ยถึง John ในครั้งที่สองจะต้องเปลี่ยนเป็นสรรพนามที่ตรงกันทั้งบุรุษเพศและพจน์กับคำว่า John และถ้าเป็นรถคันเดียวกันก็ต้องเปลี่ยน car เป็น it เช่น John bought a car and then he sold it. จะพูดว่า John bought a car and John sold a car ไม่ได้ เพราะจะมีความหมายกำกวมว่าอาจมี John คนอื่นอีก ในกรณีที่ใช้คำสรรพนามมาแทน John จะเรียก John ว่าเป็นคำที่ถูกแทนที่ (substituted word) ซึ่งในภาษาไทยไม่มีกฎที่บังคับให้ใช้สรรพนามแทนคำนามที่เอ่ยถึงแล้วทุกครั้ง เพราะเราอาจพูดว่า จอห์นซื้อรถมาแล้ว จอห์นก็ขายรถไปแล้ว

ระบบสรรพนามของภาษาไทย

ระบบสรรพนามของภาษาไทยเป็นระบบที่ซับซ้อนมากจนอาจเรียกได้ว่าเป็นการใช้คำเรียกขาน (Address Terms) มากกว่าจะเป็นสรรพนามเพราะประกอบด้วยสรรพนามทั้งสามบุรุษ คือ ผู้พูดเป็นบุรุษที่หนึ่ง ผู้ฟัง เป็นบุรุษที่สอง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง โดยไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์เป็นบุรุษที่สาม โดยทุกบุรุษมีการแบ่งเพศ เช่น ผม ดิฉัน คุณ เธอ และมีการแสดงความเป็นพหูพจน์ด้วยการเติมคำว่าพวก/ทั้งหลาย เช่น พวกคุณ เธอทั้งหลาย

อย่างไรก็ตาม สรรพนามไทยโดยเฉพาะในภาษาพูดยังรวมถึง

๑. คำเรียกญาติ (Kinship term) และคำเรียกญาติคำขยาย (Extended kinship terms) ซึ่งแสดงความเคารพนับถือในวัยวุฒิ เช่น หลงสุนทร คุณยายข้างบ้าน ซึ่งอาจเป็นญาติหรือไม่ใช่ญาติก็ได้ เรียกตนเองว่าพ่อ แม่ เรียกบุรุษที่สองว่าลูก

๒. คำแสดงชนชั้นในสังคม (Social class) เช่น คำว่า หนู หรือ เกล็ดกระหม่อม หรือคำว่า ปาว และเรียกบุรุษที่สองว่า นาย

๓. คำแสดงบทบาทและหน้าที่ (Role designation) เช่น เรียกตนเองว่า หมอ ศาล ครู หัวหน้า เรียกบุรุษที่สองว่า จำเลย นักเรียน ลูกน้อง

๔. ใช้ชื่อตนเองเป็นสรรพนาม (Personal name) เช่น เล็กก็เห็นด้วยค่ะ ซึ่งการใช้คำแทนตัวด้วยชื่อเป็นลักษณะที่พบโดยทั่วไปในภาษาพูด

๕. สรรพนามที่เป็นคำเป็นทางการ (Formal pronoun) เช่น ในการกล่าวสุนทรพจน์ เรียกตนเองว่าข้าพเจ้า เรียกบุรุษที่สองและสามว่าท่าน

๖. คำสรรพนามที่ไม่เป็นทางการ (Informal pronoun) อาจแสดงความหยาบคาย เช่น กู มึง อาจแสดงความสนิทสนมแบบผู้ชายว่า เอ็ง ข้า แก

จะเห็นว่า ระบบสรรพนามของไทยแตกต่างจากภาษาอังกฤษมาก และทำให้เกิดปัญหาในการแปลให้ได้ความหมายและอรรถรสอย่างแท้จริง

การแปลสรรพนามจากภาษาอังกฤษเป็นไทย

ในการวิจัยเรื่องการแปลสรรพนามจากภาษาอังกฤษเป็นไทย โดยพัชร โกศาสมฤทธิ (๒๕๕๔) ได้พบการแปลสรรพนามในลักษณะดังต่อไปนี้ ซึ่งเมื่ออ่านการแปล

ในบริบท คำแปลสรรพนามเหล่านี้ล้วนแต่แสดงความหมายที่ถูกต้อง ซึ่งผู้อ่านจะเข้าใจได้โดยไม่ผิดพลาด

๑. แปลเป็นสรรพนาม (Pronoun to Pronoun) เช่น

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- I think back to how I felt during that time.	ผมคิดย้อนไปว่าตอนนั้นผมรู้สึกอย่างไร
- I didn't receive any calls.	ฉันไม่ได้รับโทรศัพท์อะไรเลย
- What about me?	แล้วฉันล่ะ?
- I don't want to.	ดิฉันไม่ต้องการค่ะ
- Tell us about the black hole.	บอกเราเรื่องหลุมดำหน่อยสิ
- We went there at eight.	พวกเราไปถึงตอนสองทุ่ม
- They complain about us.	เขาบ่นเรื่องเรา
- Let's go.	เราไปกันเถอะ
- They sent us a ticket later on.	เขาส่งตั๋วมาให้เราทีหลัง
- Did you tell them that?	คุณบอกเขาเรื่องนั้นหรือเปล่า?
- Leave them alone!	อย่าไปยุ่งกับพวกเขาเลย
- They eat a lot each day.	พวกมันกินจุมาก
- He was born in 1948.	เขาเกิดปี 1948
- It was him in the picture.	ใช่เขาแน่ในรูปนั้น
- She works in the railway station.	เธอทำงานที่สถานีรถไฟ
- Frank gave her a nod of approval.	แฟรงค์พยักหน้าเห็นด้วยกับเธอ
- Don't scratch it!	อย่าไปเกามัน
- It was a best seller.	มันขายดีติดอันดับ
- It was the coolest place I've ever been in.	นี่เป็นสถานที่เยี่ยมยอดที่สุดที่ผมได้เคยพบมา
- It's not something you can give.	นี่ไม่ใช่สิ่งที่จะมอบให้แก่กันได้

ผลสรุป : มีการแปลสรรพนามจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยแบบตรงตัวทั้งสามบุรุษ และทุกเพศทุกพจน์ เช่น แปล I เป็น ผม ดิฉัน ฉัน we เป็น เรา พวกเรา you เป็น คุณ พวกคุณ he เป็น เขา she เป็น เธอ they เป็น เขา พวกเขา it เป็น นี่ มัน

๒. แปลเป็นคำเดิมของสรรพนาม (Explicitness of Substituted Words)

เช่น

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- I told you several time, haven't I? - We've never cut class. - They kept us waiting. - You can see it clearly in the night sky. - You are next. - Why can't you keep it secret? Why? - You come with me, right now. - He apologized to the class. - The nurse gave him a gentle pat on the shoulder. - She was his daughter. - She couldn't see us from there. - Why did you slap her. - It barked at the boat. - I fed it tuna fish. - Bring it with you. - It is an industrial city. - It is very windy especially in winter. - That's because it wasn't long enough.	ก็เอ็งบอกหนูหลายหนแล้ว ไช้ไหมล่ะ? ชาวจีนไม่เคยโดดเรียน พวกเขอรมันปล่อยให้ชาวฮิวรออยู่นาน แกจะเห็นแสงได้ชัดเลยบนฟ้าในตอนกลางคืน คนต่อไปจิมมี ทำไมแค่นี้ถึงเที่ยวไปบอกใคร ๆ ทำไม? แจ๊คกับจอห์นตามครุมาเดี๋ยวนี้เลยนะ แจ๊คขอโทษเพื่อนร่วมชั้น พยาบาลแตะไหล่จอห์นเบาๆ แมรีเป็นลูกสาวเขานะ จิลมองเราไม่เห็นจากตรงนั้น แกไปตบนั่งแวนนี่ทำไมวะ? หมาเห่าเมื่อเห็นเรือมาจากด ผมให้ได้อ๋กินปลาทูน่า เอาถุงแฉไปด้วยนะ ดีทรอยต์เป็นเมืองอุตสาหกรรม ชิคาโกลมแรงมากโดยเฉพาะในฤดูหนาว ก็เพราะได้บันไดเวลานั้นมันดีไป

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- It flows from north to south. - You can see it on T.V. - It has never failed to stand me in good state. - I will take care of it. - It was the late 1970s.	แม่น้ำไหลจากเหนือมาได้ คุณจะเห็นโฆษณานี้ทางโทรทัศน์ สตาร์โทรคให้แต่สิ่งดี ๆ แก่ผมตลอดมา ฉันจะจัดการธุระให้นะ ตอนนั้นเป็นช่วงปลายทศวรรษที่ 1970

ผลสรุป : มีการแปลสรรพนามทั้งสามบุรุษ ทุกเพศ ทุกพจน์จากภาษาอังกฤษเป็นคำนามเดิมของสรรพนามนั้นในภาษาไทย เช่น แปล I เป็น แอวี่ we เป็น ชาวจีน you เป็น จิมมี แจ็คกับจอห์น he เป็น แจ็ค she เป็น แมรี่ it เป็น หมา ภูเขา

๓. ลดรูปสรรพนามแต่คงความหมาย (Explicitness to Implicitness) เช่น

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- I will go if you don't mind. - They told me not to be late. - I see. - We are ready to move. - The nurse gave us some sleeping pills. - You should take the right turn, not left. - Please wait your turn. - He has a grey coat on. - He was sitting on the front seat. - She was so sweet to me. - This is she. - I can recognize her at all. - It escaped to the mountain.	ไปก็ได้ถ้าแม่ไม่ว่า พ่อแม่บอกไม่ให้มาสาย เข้าใจแล้วจะ พร้อมเคลื่อนขบวนแล้ว พยาบาลให้ยานอนหลับ ต้องเลี้ยวขวาอย่าไม่ไข่เลี้ยวซ้าย คอยให้ถึงคิวก่อนชื้อคะ สวมเสื้อคลุมสีเทาๆ นั่งอยู่แถวหน้า ใจดีกับฉันเป็นที่สุด กำลังพูดคะ ผมจำไม่ได้จริงๆ หนีขึ้นเขาไปแล้ว

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- Can we leave it in hot water? - I don't want to mention it to any one. - Did you find it. - They used to be our classmates. - I will wait for them at the mall. - Don't you want them along?	ทิ้งเอาไว้ในน้ำร้อนได้ไหม ผมไม่อยากเอ่ยให้ใครฟัง หาเจอไหม? เคยเรียนชั้นเดียวกับพวกเรา ผมจะไปคอยที่ห้างนะ ไม่อยากให้ไปด้วยหรือ

ผลสรุป : มีการแปลสรรพนามทั้งสามบุรุษ ทุกเพศ ทุกพจน์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยการลดรูปแต่ยังคงความหมายไว้ นั่นคือ ไม่มีรูปสรรพนามในภาษาไทย แต่ผู้อ่านเข้าใจความหมายของสรรพนามที่ไม่ปรากฏรูปเหล่านั้นได้อย่างครบถ้วนจากบริบทของการสื่อความหมายในภาษาไทย

๔. แปลเป็นคำนับญาติ (Kinship Terms) และคำนับญาติขยาย (Extended Kinship Terms) เช่น

ก. คำนับญาติ (Kinship Terms)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- I care about you. - I'll be right there. - Not just me. - That's not for me to say. - Your friends told me. - This is for you. - Where have you been? - You made it. - You'll need to follow me. - I love you.	น้องเป็นห่วงพี่ พี่จะรีบไปทันที ไม่ใช่แต่ลุงคนเดียวนะ ไม่ใช่เรื่องของแม่จะมาออกความเห็น พวกเพื่อน ๆ บอกพี่ นี่สำหรับคุณลุงค่ะ ลูกหายไปไหนมา ป้าทำสำเร็จแล้ว พวกน้อง ๆ ต้องตามพี่มา หนูรักยายจัง

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- You lied to me. - How could you do that? - You told mom about me? - We will send you to college. - We love you. - You can count on us. - We will be at the wedding. - They always ask for more candy. - Will you let them watch this show? - They are still too young. - Don't let them know where I am. - They will be so sad. - I visited his grave on Friday. - He will never forgive us for leaving the farm. - He loaned us money. - She made us pancake for breakfast. - She knows we love her. - It's not for her to keep. - She is to naive. - She will knit me a sweater. - This is her favorite spot. It (ไม่พบคำนับญาติ)	คุณตาโกหก แม่ทำอย่างนั้นได้อย่างไร พ่อบอกแม่เรื่องหนูหรือคะ? พ่อแม่จะส่งลูกเรียนมหาวิทยาลัย พ่อแม่รักหนู ไว้ใจลูกไปเถอะ พี่ ป้า น้า อา จะไปงานแต่งงานกันทุกคน น้อง ๆ ชอบชอกกินขนมหวาน คุณจะยอมให้ลูก ๆ ชมรายการนี้ไหมคะ? หลาน ๆ ยังเล็กเกินไป อย่าบอกพ่อแม่ว่าผมอยู่ไหนนะ พ่อแม่จะเสียใจมาก ผมไปเยี่ยมหลุมศพพ่อเมื่อวันศุกร์ ปู่คงไม่ยกโทษให้เราทั้งที่มา ลุงให้ฉันยืมเงิน ป้าทำแพนเค้กให้เรากินเป็นอาหารเช้า ยารู้ว่าเรารักยาเสมอ มันไม่ใช่ของ ๆ พี่เลยนะ น้องยังด้อยประสบการณ์ แม่จะถักเสื้อไหมพรมให้ฉัน นี่เป็นที่โปรดของยาย

ข. คำนับญาติขยาย (Extended Kinship Terms)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- I sat there all night. - Are you all right? - You must rest.	ยายนั่งอยู่ที่นั่นทั้งคืน ยายเป็นอะไรหรือเปล่าจ๊ะ? คุณยายต้องพักผ่อนนะ

ผลสรุป : พบการแปลสรรพนามอังกฤษเป็นคำนับญาติในภาษาไทยทุกบุรุษ เพศ พจน์ ยกเว้นสรรพนาม it คำนับญาติภาษาไทยที่ใช้แทนสรรพนามจะสอดคล้องกับอายุและ เพศ ของผู้ที่กล่าวถึงในบริบทของการสื่อสารในภาษาไทย มีการใช้คำนับญาติขยายมาใช้เรียกผู้ที่ไม่ใช่ญาติเพื่อแสดงความอ่อนน้อมสุภาพและเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในภาษาพูด

๕. แปลเป็นคำทางการ (Formal Language)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- I will take care of the will. - I will be faithful to the country. - I can die for your daughter. - We will deliver the message to the house. - We are pleased to hear the breakthrough. - You are so kind. - You sent for me? - He understood me and my need. - He will call a meeting. - I will inform him immediately. - She has been ill for many years. - She has kept it a secret	กระผมจะจัดทำพินัยกรรม ข้าพเจ้าจะซื่อสัตย์ต่อประเทศชาติ กระผมตายแทนลูกสาวได้เท่าใด พวกกระผมจะส่งสารไปยังสภา ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ทราบข้อตกลง ท่านมีเมตตามาก ได้เท่าที่ต้องการพบกระผมหรือขอรับ? ท่านเข้าใจผมและความต้องการของผม ท่านจะเรียกประชุมบริษัท กระผมขอแจ้งให้ท่านทราบในทันที ท่านป่วยมาหลายปีแล้วค่ะ ท่านปิดเป็นความลับมาตลอด

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- How can we tell <u>her</u>? It (ไม่พบคำแปลอย่างเป็นทางการ) - <u>They</u> will sleep until late. - Please don't bother <u>them</u> on such a day. - <u>They</u> underwrote a fifty-student dormitory.	เราจะบอกท่านได้อย่างไร พวกท่าน ๆ จะนอนจนสาย โปรดอย่าไปรบกวนท่านในวันเช่นนี้เลยครับ ท่านทั้งสองค้าประกันหอพักสำหรับนักศึกษาห้าสิบคน

ผลสรุป : พบการแปลสรรพนามภาษาอังกฤษเป็นคำที่เป็นทางการในภาษาไทยทุกบุรุษเพศ พจน์ ยกเว้นสรรพนาม it เช่น แปล I เป็น กระผม ข้าพเจ้า you เป็น ท่าน ได้เท่า he, she, they เป็น ท่าน พวกท่าน คำว่าท่านเป็นคำสำคัญเพราะใช้เป็นตัวบุรุษที่สอง และบุรุษที่สามทั้งเอกพจน์และพหูพจน์

๖. แปลเป็นคำไม่เป็นทางการ (Informal Language)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- What can <u>I</u> say? - <u>I</u> will kill you! - <u>I</u> am in here. - <u>I</u>'m not blind, you know? - Give it to me! - <u>I</u>'m not afraid of you. - <u>We</u> aren't afraid of any thing. - Show <u>us</u> the money first. - <u>You</u>'d better show up. - <u>You</u> listen to me well. - I will kill <u>you</u>.	จะให้ฉันพูดว่าอะไรล่ะ? กูจะฆ่ามึงให้ได้ หนูอยู่ในนี้ค่ะ ข้าไม่ได้ตาบอดนะโว้ย เอามาให้ฉันเดี๋ยวนี้ กูไม่กลัวมึงหรอก พวกกูไม่กลัวอะไรทั้งนั้น ให้พวกข้าเห็นเงินก่อน แกต้องมาให้ได้นะ พวกแกฟังให้ดีนะ กูจะฆ่ามึง

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- Did you take it?	แจกไปใช่ไหม?
- I've told you so.	ข้าบอกแจ้งแล้ว
- He was the last one to leave.	มันออกมาเป็นคนสุดท้าย
- Did you see his face?	แกจำหน้ามันได้หรือเปล่า?
- He will come back for her.	มันจะกลับมาช่วยแฟนมัน
- She will betray you.	มันจะหักหลังแกนะ
- Don't give her a chance to do it.	อย่าให้มันได้โอกาสแก้แค้น
- It was a huge dog.	มันเป็นหมายักษ์
- They've called the police.	พวกมันเรียกดตำรวจแล้ว
- If they want to fight us.	ถ้ามันอยากสู้กับพวกเรา
- We'll let them die before sun set.	เราจะปล่อยให้พวกมันตายก่อนพระ อาทิตย์ตกดิน
- We keep them as pets.	เราเลี้ยงมันไว้ดูเล่น
- Just put them on the table.	เอามันวางไว้บนโต๊ะ

ผลสรุป : พบการแปลสรรพนามภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยแบบไม่เป็นทางการทุกบุรุษเพศ และพจน์ คำไม่เป็นทางการของภาษาไทยให้กลิ่นอายของความเป็นกันเอง เอ็นดู หยวนคาย ด้อยการศึกษา เช่น คำว่า กู ข้า เ็ง แก มัน เป็นการแปลสรรพนามให้ตรงกับลักษณะของผู้ใช้สรรพนามที่แตกต่างกันจากระดับที่เป็นทางการและยังแฝงความรู้สึกของผู้พูดตามบริบทของความหมายไว้ด้วยเช่น แปล they ว่า พวกมัน อาจแสดงความเกลียดชัง

๗. แปลเป็นคำแสดงบทบาทและหน้าที่ (Role Designation)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- I will read you a poem.	ครูจะอ่านบทกวีให้ฟัง
- I will hurry back.	เดี๋ยวผมจะรีบกลับมาครับ

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- Just let <u>me</u> do it. - You can tell <u>me</u> how you would like it done. - <u>We</u> will be right there. - Can <u>we</u> clean the house new? - You can count on <u>us</u> all night. - <u>We</u> welcome all new changes. - Can <u>you</u> hear me? - How do <u>you</u> plea? - Were <u>you</u> home on the night of the murder? - <u>You</u> may step down now. - <u>You</u> may proceed now. - <u>You</u> may be dismissed. - <u>He</u> always listens to you. - <u>He</u> said that in the last meeting. - <u>He</u> will pick it up after work. - I had to show <u>him</u> my passport. - How did <u>she</u> get here? - <u>She</u> always puts things in the wrong place. - Would you like <u>her</u> to help you bath? - Did you tell <u>him</u> to pick you up?	ให้เลขาทำเอกสาร ท่านบอกพ่อครัวได้เสมอว่าอยากให้ปรุงอย่างไร ตำรวจจะไปพื้นที่ครับ พนักงานจะทำความสะอาดบ้านได้หรือยังคะ ท่านไว้วางใจมาได้ตลอดคืนนี้ ฝ่ายบริหารยินดีรับการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด คนไข้ได้ยินไหมคะ? จำเลยจะให้การว่าอย่างไร? จำเลยอยู่บ้านหรือเปล่าในคืนที่เกิดฆาตกรรม พยานลงจากคอกได้แล้ว ทนายเริ่มซักพยานได้แล้ว นักเรียนเลิกชั้นได้แล้วจะ นายกเทศมนตรีรับฟังท่านเสมอ ประธานพูดเช่นนั้นในการประชุมครั้งที่แล้ว ลูกอ้าวจะมารับของหลังเลิกงาน ฉันต้องแสดงหนังสือเดินทางให้เจ้าหน้าที่ดู ครูคนใหม่เดินทางมาอย่างไร? สาวใช้วางของผิดที่เป็นประจำ อยากให้พยาบาลช่วยอาบน้ำให้หรือเปล่าคะ? บอกคนขับรถให้มารับหรือเปล่า?

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- She said I'll meet someone. - The role fits her well. - They do not want to vote. - They gave me roses. - They will never find out. - Who were they? - They have office hours twice a week. - Please let <u>them</u> know about the changes. - They will deliver the product right away. - Give <u>them</u> another week. - It will act on your behalf. - It will cover the damage for you.	หมอดูบอกว่าฉันจะเจอเนื้อคู่ บทบาทเหมาะสมกับผู้แสดงนำฝ่ายหญิง สมาชิกไม่ยากออกเสียง พนักงานต้อนรับให้กุหลาบฉัน ตำรวจไม่มีวันจับได้ คนร้ายเป็นใครกัน? พวกคุณหมอมีเวลาให้คุณพบสองครั้งต่อสัปดาห์ โปรดบอกเจ้าหน้าที่ให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลง ผู้ขายจะส่งสินค้าให้ทันที ให้เวลาบริษัทอีกสัปดาห์หนึ่ง ตัวแทนจะทำแทนท่าน บริษัทประกันจะจ่ายค่าเสียหายให้ท่าน

ผลสรุป: พบการแปลสรรพนามจากภาษาอังกฤษเป็นคำแสดงบทบาทหน้าที่ในภาษาไทย ทุกบุรุษ เพศ และพจน์ คำแสดงบทบาทและหน้าที่ทำให้เข้าใจลึกซึ้งได้ชัดเจนว่าผู้พูดกำลังพูดในฐานะอะไร เช่น เป็นลูกขุน เลขา ตัวแทน สมาชิก ผู้ขาย ประธาน และยังสามารถแสดงบทบาทของผู้ฟังด้วย เช่น ถ้าผู้พูดเรียกตนเองว่า ครู ผู้ฟังก็น่าจะเป็นนักเรียน

๘. แปลเป็นสรรพนามปรุ่แต่ง (Editorial Pronoun) แบ่งออกเป็น

ก. แปลตรงตัวตามรูปแบบต้นฉบับ (Editorial Pronoun)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- It I couldn't win, I'll go home empty-handed. - You don't want to help a loser. - We should look at it on the bright side. - We won't feel any pain when we get up.	ถ้าผมแพ้ผมจะต้องกลับบ้านมือเปล่า คุณไม่อยากรยื่นมือมาช่วยผู้แพ้ เราควรมองในแง่ดีเอาไว้ เราจะไม่เจ็บปวดตอนที่ขึ้นมานะ

ผลการวิเคราะห์ : พบการแปลสรรพนามปรุ่แต่งภาษาอังกฤษเป็นสรรพนามปรุ่แต่งในภาษาไทย ชนิดที่เป็นการแปลตรงตัวตามรูปแบบของต้นฉบับในบุรุษที่หนึ่งและบุรุษที่สอง โดยจุดประสงค์ของต้นฉบับเป็นการปรุ่แต่งเพื่อให้ผู้ฟังเชื่อและคล้อยตามอย่างสุภาพและซักจูง แต่โดยความหมายแล้วอาจหมายถึงใครก็ได้ เช่น You don't want to help a loser. ในที่นี้หมายถึงทุกคนสรรพนาม I we you ในทุกตัวอย่างหมายถึง ทุกคนหรือ ใครก็ได้ ในความหมายที่แท้จริง

ข. แปลตามความหมายโดยไม่เก็บการปรุ่แต่ง (Meaning Equivalence)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
- It I cannot make it you can leave without me. - We should reconsider the whole episode. - We will give them some advice on the film.	ใครมาไม่ทันก็ไม่ต้องรอ คุณต้องพิจารณาใหม่ทุกตอนในเรื่อง ผมจะแนะนำเขาเรื่องภาพยนตร์เรื่องนี้

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาแปล
– It <u>we</u> take too much of it, it can certainly harm us.	ถ้าใครกินเกินขนาดจะเป็นโทษได้แน่
– If <u>you</u> look closely into his eyes, <u>you</u> ’ll see sadness.	ใครมองตาเขาก็จะเห็นความเศร้าโศกแฝงอยู่

ผลสรุป : สรรพนามปรุงแต่งภาษาอังกฤษอาจแปลเป็นภาษาไทยเป็นความหมายที่แท้จริงโดยไม่มีการปรุงแต่งเพื่อเอาใจผู้อ่านเหมือนต้นฉบับเพื่อป้องกันการเข้าใจผิด เช่น *We should reconsider the whole episode. we* ในที่นี้คือคุณคนเดียว แต่การใช้สรรพนามปรุงแต่ง *we* ในภาษาต้นฉบับก็เพื่อให้ผู้ฟังไม่รู้ลึกโดดเดี่ยวหรือเพื่อชักจูงแบบสุภาพ ผู้แปลเลือกใช้การแปลตรงตามความหมายเพื่อไม่ให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด

อภิปรายและสรุปลักษณะการแปลสรรพนามจากอังกฤษเป็นไทย

๑. การแปลเป็นสรรพนาม (Pronoun to Pronoun)

การแปลชนิดนี้พบมากที่สุดทั้งสามบุรุษ คือ ทั้งผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง (บุรุษที่หนึ่ง ที่สอง และที่สาม) เป็นกรณีที่มีความหมายของสรรพนามสามารถถ่ายทอดกันได้โดยตรงโดยไม่มี ความหมายแฝง ส่วนพจน์หรือจำนวนของคำสรรพนามที่ใช้ อาจแสดงความเป็นพหูพจน์ในภาษาไทยด้วยคำว่า “พวก” เช่น *they* แปลว่า พวกเขา *we* แปลว่า พวกเรา แต่เนื่องจากในภาษาอังกฤษความเป็นเอกพจน์หรือพหูพจน์เป็นสิ่งที่ต้องแสดงเสมอในขณะที่ในภาษาไทยพจน์เป็นสิ่งที่เข้าใจกันได้โดยอาจไม่ต้องแสดงด้วยรูป บางครั้งการแปลคำว่า *they* อาจแปลว่าเขา โดยไม่คำว่า พวก มากำกับ โดยสรุปแล้วลักษณะของรูปแบบการแปลสรรพนามเป็นสรรพนามอาจมีข้อสังเกต คือ

๑.๑ เป็นการแปลตรงตามบุรุษเสมอ คือ บุรุษที่หนึ่ง และเป็นบุรุษที่หนึ่ง บุรุษที่สองและสามก็แปลตรงตามบุรุษในทุกกรณี

๑.๒ การแสดงพจน์ เป็นทางเลือก (optional) ในการแปลเป็นภาษาไทย การแสดงพจน์มักใช้คำว่าพวกเพื่อต้องการแสดงพหูพจน์ เช่น *พวกเขา* โดยถ้าแปลว่า เขาก็อาจหมายถึงพหูพจน์ได้

๑.๓ การแสดงเพศของบุรุษที่สามเป็นเรื่องบังคับ (required) ในภาษาอังกฤษ แต่ในการแปลเป็นภาษาไทยเป็นทางเลือก เช่น คำว่า she อาจแปลว่า เขา หรือ เธอ โดยคำว่าเขาไม่แสดงเพศ (neutral) ในขณะที่คำว่า เธอ มักแสดงเพศหญิงแต่อาจเป็นเพศกลางได้เช่นกัน คืออาจเป็นหญิงหรือชายก็ได้

๒. แปลเป็นคำเดิมของสรรพนาม (Explicitness of Substituted Words)

เป็นลักษณะการแปลตามการใช้คำสรรพนามที่แตกต่างกันระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทยที่โดดเด่นและเป็นลักษณะของการใช้สรรพนามในระบบคำเรียกขาน (address terms) แทนที่จะเป็นระบบคำสรรพนาม (pronoun system) ของภาษาอังกฤษ การใช้คำเดิม (substituted word) มาเป็นคำแปลแทนคำสรรพนามเป็นการทำให้ความหมายลงรายละเอียดกว่าการแปลด้วยคำสรรพนาม เช่น

We've never cut class. แปลว่าชาวจีนไม่เคยโดดเรียน we บอกว่าเป็นบุรุษที่หนึ่งพหูพจน์ แต่ชาวจีนบอกว่าเป็นบุรุษที่หนึ่งพหูพจน์และเป็นคนเชื้อชาติจีน การแปลลักษณะนี้พบมากในภาษาไทยเพราะกฎในการใช้สรรพนามของภาษาอังกฤษระบุว่าจะต้องใช้สรรพนามแทนที่คำนามที่เอ่ยถึงแล้ว แต่ในภาษาไทยไม่มีกฎเช่นนี้ โดยจะเอ่ยถึงคำนามได้อีกกี่ครั้งก็ได้หลังจากเอ่ยถึงแล้ว เช่น The machine broke again. It never worked right. แต่การแปลเป็นภาษาไทยอาจแปลว่า “เครื่องยนต์เสียอีกแล้ว เครื่องยนต์นี้ไม่เคยทำงานได้ดีเลย”

การย่ำคำนามแทนการใช้คำสรรพนามเป็นลักษณะธรรมชาติของภาษาไทย และผู้แปลที่ดีต้องการให้ภาษาฟังดูเป็นธรรมชาติสละสลวยแบบภาษาไทย จึงใช้วิธีการแปลเช่นนี้กันมาก แทนที่จะแปลตรงตัวเป็นสรรพนามทุกครั้งที่ต้นฉบับเป็นสรรพนาม

๓. การแปลโดยลดรูปสรรพนามแต่คงความหมาย (Explicitness to Implicitness)

โครงสร้างระบบการใช้คำสรรพนามของภาษาอังกฤษ และภาษาไทยต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ในการลดรูปสรรพนามในภาษาอังกฤษ การลดรูปสรรพนามเกิดขึ้นได้เฉพาะในการใช้ประโยคคำสั่ง เช่น Go to your room! กลับเข้าห้องนอนซะ! ในรูปประโยคชนิดอื่น ๆ จะลดรูปสรรพนามไม่ได้ ในภาษาไทยการใช้สรรพนามสามารถลดรูปได้ในหลายลักษณะตราบใดที่ผู้ฟังหรือรับสารยังคงเข้าใจความหมายครบถ้วนเหมือนมีสรรพนามอยู่ เช่น

I'll tell you a story. อาจแปลว่า เดี่ยวจะเล่าเรื่องให้ฟังนะ ซึ่งลดรูปสรรพนามทั้ง I และ you ของภาษาอังกฤษ แต่ผู้อ่านคำแปลภาษาไทยจะเข้าใจครบถ้วนว่า ฉันจะเล่าเรื่องให้เธอฟัง

ลักษณะการลดรูปสรรพนามเช่นนี้เกิดขึ้นในทุกบุรุษและทุกเพศพจน์ของสรรพนามไทยและสำหรับผู้อ่านไทยแล้วไม่เป็นอุปสรรคในการถ่ายทอดความหมาย พร้อมทั้งทำให้ภาษาฟังดูละสลวยเป็นธรรมชาติกว่าการแปลตรงตัวโดยเก็บรูปสรรพนามไว้ในบางกรณี เช่น

- I'll eat it later = ๑. ฉันจะกินมันทีหลัง หรือ
๒. เดี่ยวค่อยกินนะ

ซึ่งในประโยคหลังอาจฟังดูละสลวยกว่าในประโยคแรก

๔. แปลเป็นคำนับญาติ (Kinship Terms)

การใช้คำนับญาติเป็นคำสรรพนามใช้เรียกทั้งสามบุรุษในภาษาไทยเป็นลักษณะที่ทำให้โครงสร้างผิว (Surface Structure) ของการใช้สรรพนามภาษาไทยแตกต่างจากภาษาอังกฤษอย่างเห็นได้ชัด และทำให้การแปลจากภาษาอังกฤษซึ่งมีสรรพนามจำกัดเพียงไม่กี่คำต้องกลายมาเป็นคำนับญาติจำนวนมาก ซึ่งเป็นคำที่แสดงความสัมพันธ์ของบุคคล แสดงเพศ และแสดงอายุด้วย ในขณะที่สรรพนามภาษาอังกฤษแสดงเพียงบุรุษเพศ และพจน์เท่านั้น การแปลด้วยคำนับญาติเป็นการแสดงความสามารถในการแปลให้ถูกต้องและยังละสลวยเป็นภาษาไทยที่ฟังดูเป็นธรรมชาติ เช่น การที่ผู้พูดเรียกตัวเองว่าพ่อหรือแม่ในการพูดกับลูกและเรียกลูกว่าลูก แทบจะเป็นวิธีที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการแปล เพราะถ้าแปล I ว่าผม หรือฉัน จะไม่ใช่วิธีที่พ่อพูดกับลูกในบริบทไทย อย่างไรก็ตาม การแปลด้วยคำนับญาติยังขยายไปยังผู้ที่ไม่ใช่ญาติอย่างแท้จริง (Extended Kinship) ซึ่งเป็นการใช้คำเรียกขานอย่างสุภาพและยกย่อง เช่น แปล you ในการเรียกหญิงสูงอายุว่ายาย หรือป้า หรือเรียกผู้สูงอายุกว่าทั้งเพศหญิงและชายว่าพี่ การแปลด้วยคำนับญาติและคำนับญาติขยายเช่นนี้ต้องอาศัยความประณีตเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้ภาษาของคนไทยจริง ๆ และถ้าไม่รอบคอบยังอาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจผิดว่าผู้ที่ถูกเรียกด้วยคำนับญาติขยายกลายมาเป็นญาติจริง ๆ ได้ ซึ่งในการวิจัยนี้พบการแปลเป็นทั้งคำนับญาติและคำนับญาติขยาย

๕. แปลเป็นสรรพนามที่เป็นทางการ (Formal Language)

ในภาษาอังกฤษคำสรรพนามที่ใช้อยู่อาจไม่ได้แสดงความเป็นทางการ (formal) ความเป็นไม่ทางการ (informal) หรือการแสดงความคุ้นเคย (casual, colloquial) แต่ในภาษาไทยมีสรรพนามที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังและสถานภาพของผู้ใช้สรรพนามอยู่หลากหลาย การแปลเป็นสรรพนามที่เป็นทางการทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพที่ชัดเจนของระดับการสื่อสารที่เป็นทางการ เช่น ถ้าแปล I ว่ากระผม จะแสดงสถานะต่ำกว่าหรือความอ่อนน้อมอย่างเป็นทางการของผู้พูด การเรียกผู้ฟัง (you) ว่าได้แก้ว หรือ ท่าน ก็เป็นการแสดงความสัมพันธ์เป็นพิเศษอย่างเป็นทางการมากกว่าคำว่าผมหรือคุณ การแปล I ว่าข้าพเจ้าเป็นทางการสูงสุด การแปลสรรพนามอย่างเป็นทางการยังรวมการใช้ภาษาเฉพาะทางศาสนาและการใช้ราชาศัพท์ด้วย ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้พบภาษาที่เป็นทางการทั้งสามบุรุษและทุกเพศ พจน์ ซึ่งมีคำว่าท่านเป็นสรรพนามที่ใช้กับทั้งสามบุรุษ โดยผู้อ่านจะเข้าใจเพศ พจน์ และบุรุษได้จากบริบทและคำที่เกิดขึ้น (collocation) กับคำว่าท่านที่พบในการแปล

๖. แปลเป็นภาษาไม่เป็นทางการ (Informal Language)

การแปลเป็นภาษาไม่เป็นทางการ ซึ่งอาจรวมถึงการแสดงความรู้สึกสนิทสนม ความไม่เกรงใจ ความหยาบคาย หรือการเป็นภาษาพูดที่ใช้ในโอกาสที่ไม่เป็นทางการอื่น ๆ ผู้แปลต้องเลือกคำสรรพนามให้เหมาะสม และอาจต้องเขียนตามเสียงของสรรพนาม เช่น ใช้คำว่า เตียน หรือ ชั่น แทนคำว่าดิฉัน สรรพนามที่ไม่เป็นทางการมีใช้ทุกบุรุษและทุกเพศ พจน์ ในขณะที่คำว่าท่านใช้กันมากในบุรุษที่สามของภาษาทางการ คำว่ามัน ก็ใช้กันมากในบุรุษที่สามของภาษาไม่เป็นทางการเช่นกัน ภาษาไม่เป็นทางการเป็นภาษาพูด และอาจไม่ค่อยพบในการแปลเอกสารที่เป็นภาษาเขียน

๗. การแปลเป็นคำแสดงบทบาทและหน้าที่ (Role Designation)

เป็นลักษณะที่เด่นในการใช้สรรพนามภาษาไทย เพราะเกิดขึ้นในภาษาพูดในทุกบุรุษเพศ และพจน์ การใช้คำแสดงบทบาทหน้าที่ทำให้ความหมายของสรรพนามแคบลงและบอกความสัมพันธ์ของบุคคลต่อผู้อื่นโดยผ่านการเรียกบทบาทของเขา เช่น การแปล you ว่า นักเรียน อาจเป็นวิธีแสดงว่าผู้พูดเป็นครูได้วิธีหนึ่ง หรือการเรียกตนเองว่าหมอ ก็อาจแสดงว่าผู้ฟังเป็นคนไข้ได้ด้วย นอกจากนั้นการแปลสรรพนามเป็นบทบาทยังแสดงภาพเหตุการณ์ (scene) ที่กล่าวถึง เช่น ในศาล ผู้พิพากษาแสดงบทบาทของ

บุคคลในห้องพิจารณาคดีว่าเป็น ทนาย พยาน หรือจำเลย การแปลสรรพนามเป็นบทบาท จึงมีความสำคัญต่อความเข้าใจเหตุการณ์ที่กำลังสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ นอกเหนือไปจากการเป็นคำที่ใช้เรียกขานอย่างเดียว

๘. การแปลสรรพนามปรุ้งแต่ง (Editorial Pronoun)

สรรพนามปรุ้งแต่งเป็นการพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังซึ่งเริ่มจากการที่นักการเมืองอเมริกันเวลาพูดหาเสียงกับผู้ฟังถ้าเป็นเรื่องไม่ดีจะยกตัวอย่างตนเอง เช่น If I don't pay taxes, I'll be put into jail. ในที่นี้เวลาแปลตามความหมายที่ตรงตัวจะต้องแปลว่า “ถ้าผมไม่จ่ายภาษีผมจะติดคุก” แต่ในความหมายที่แท้จริงไม่ปรุ้งแต่งหมายถึง “ถ้าใครก็ตามไม่จ่ายภาษีใครผู้นั้นจะต้องติดคุก” เพราะหมายถึงทุกคน อีกตัวอย่างเช่น “If you fought bravely in the war, you will get a medal” ซึ่งในความหมายที่แท้จริงก็คือ “คนที่รบอย่างกล้าหาญในสงครามจะได้รับเหรียญตรา” แต่ในประโยคนี้เป็นเรื่องดีผู้พูดจึงใช้สรรพนาม “you” เพื่อเอาใจผู้ฟัง

ในกรณีการแปลเป็นภาษาไทยได้พบทั้งสองลักษณะคือแปลตรงตัวเป็นลักษณะปรุ้งแต่งเอาใจผู้อ่านเหมือนต้นฉบับและแบบที่ผู้แปลแปลให้เป็นไปตามความหมายที่แท้จริงโดยมิได้ปรุ้งแต่ง ซึ่งในลักษณะแรกอาจเป็นเพราะภาษาไทยเริ่มปรับให้เหมือนภาษาอังกฤษ คือมีการใช้สรรพนามปรุ้งแต่งโดยมีจุดประสงค์เอาใจผู้ฟังเพิ่มมากขึ้น ผู้แปลจึงแปลเป็นสรรพนามปรุ้งแต่งและแน่ใจว่าผู้อ่านจะเข้าใจไม่ผิดพลาด ในลักษณะที่สอง ผู้แปลอาจพยายามให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงความหมายอันแท้จริงและไม่ต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจผิด จึงแปลเป็นสรรพนามที่ตรงตามความหมาย

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อมูลการแปลสรรพนามสามารถใช้เป็นตัวอย่างในการสอนวิชาการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ในหลักสูตรการแปลภาษาต่าง ๆ เนื่องจากเป็นข้อมูลจากการปฏิบัติจริง (genuine material), (pragmatics)

๒. ผลของการวิเคราะห์การแปลสามารถแสดงรูปแบบการใช้สรรพนามของภาษาไทย ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบจึงสามารถนำไปใช้ในการสอนภาษาไทยโดยเฉพาะในการสอนภาษาไทยให้กับนักศึกษาต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ

หรือนำไปใช้ในการทำพจนานุกรม

๓. การอธิบายการใช้สรรพนามของไทยเปรียบเทียบกับสรรพนามภาษาอังกฤษเป็นข้อมูลในการสอนวิชาภาษาศาสตร์สังคม และวิชาวรรณศาสตร์ เพราะเป็นการใช้ความหมายในลักษณะต่าง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่งตามหลักฐานจากการบันทึกและบรรยายภาษา และยังสามารถแสดงอิทธิพลของภาษาอังกฤษที่มีต่อการใช้ภาษาไทยผ่านการแปลด้วย

๔. การบันทึกภาษาในลักษณะนี้อาจทำได้ในหลายองค์ประกอบของภาษา เช่น ในการแปลคำนาม คำกริยา หรือองค์ประกอบทางไวยากรณ์อื่น ๆ

บรรณานุกรม

- Barnwell, K.G.L. (1980). **Introduction to Semantics and Translation**. Horsley Green, England : Summer Institute of Linguistics.
- Bell, T.R. (1991). **Translation and translating : Theory and Practice**. New York : Longman Inc.
- Brislin, R.W. (1976). **Translation : Application and Research**. New York : Gardner Press Inc.
- Brown, G., and Yule, G. (1983). **Discourse Analysis**. Cambridge : Cambridge University Press.
- Cambridge Advanced Learner's Dictionary. (2003). **Cambridge University Press** (2nd ed.). Retrieved October 21, 2006, from <http://dictionary.cambridge.org/cald/>
- Carnap, R. (1942). **Introduction to Semantics**. Cambridge : Mass M.I.T. Press.
- Catford, J.C. (1965). **A Linguistic Theory of Translation**. London : Oxford University Press.
- Chadaporn, C. (2008). **An Analysis of the Translation of "My Life Bill Clinton"**. A research paper for LA 900 submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Language and Communication, School of Language and Communication the National Institute of Development Administration.
- Collin Cobuild Dictionary 1995. Harper Collins Publishers. London.
- Denoun, E. (2000) **Translation and Culture**. Retrieved August 15, 2010, from <http://www.complete-translation.com/culture.htm>
- Fromkin, V. & Rodman, R. (1993) **An Introduction to Language**. Texas : Harcourt Brace College Publishers.
- Goedde, B. (2007). **The New York Times; Nonfiction in Translation**. Retrieved Jan15, 2009 from <http://www.creativenonfiction.org/brevity/>

craft_goedde.htm

- Grice, H.P. (1975). Logic and Conversation, in Cole P. and Morgan, J.L. (eds.), **Syntax and Semantics : Vol. 3. Speech Acts**. New York : Academic Press.
- Hatim, B. and Mason, I. (1990). **Discourse and the Translator** : New York : Longman Inc.
- Hariyanto, S. (1996). **Implication of Culture on Translation Theory and Practice**. Malang : State Polytechnic.
- Himmelman, N.P., and Bochum, R. http://en.wikipedia.org/wiki/linguistic_description
- Himmelman, N.P., and Bochum, R. 1998. "Documentary and Descriptive Linguistics" **Linguistics** Volume 36, 1998.
- Karamanian, A.P. (2002). **Translation and Culture**. Translation Journal, V. 6, No. 1 January 2002. Retrieved December 9, 2006 from <http://accurapid.com/journal/19culture2.htm>
- Katz, J. 1972. **Semantic Theory**. New York : Harper & Row.
- Kempson, R. M. (1996). **Semantic Theory**. Cambridge : Cambridge University Press.
- Kreidler, C.W. (1998). **Introducing English Semantics**, London : Routledge.
- Kurland, J.D. (2000). **Fiction vs Nonfiction**. Retrieved January 19, 2009, from <http://www.criticalrcading.com/fictionvnonfiction.htm>
- Larson, M. (1998). **Meaning-Based Translation : A Guide to Cross-Language Equivalence**. Oxford : University Press of America.
- Larson, R. & Segal, G. (1995). **Knowledge and Meaning : An Introduction to semantic theory**. USA : Massachusetts Institute of Technology.
- Lefevere, A. (1975). **Translating Poetry : Seven Strategies and a Blueprint**. Accent : Van Gorcum.
- Lyons, J. (ed) (1997). **Semantics**. Cambridge : Cambridge University Press.
- Munday, J. (2001). **Introducing Translation Studies : Theories and Applications**. London : Routledge.

- Newmark, P. (1992). *Approaches to Translation*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Newmark, P. (1995). *Approaches to Translation*. London : Phoenix ELT.
- Nida, E.A. and Taber, C.R. (1982). *The Theory and Practice of Translation*. Leiden : E.J. Brill.
- Nida, E.A. (2001). *Contexts in Translating*. Amsterdam : John Benjamins.
- Oxford Advance Lerner's Dictionary (2000). International Student's Edition (6th ed.). England : Oxford University Press.
- Parkinson, G. (1982). *The Theory of Meaning*. Oxford : Oxford University Press.
- Patcharee, P. (1999, December 7). "Translate it". Bangkok Post, Classified.
- Patcharee, P. (2005). *An Analysis of Linguistic, Functional, and Socio-cultural Characteristics of Loan Translation : A Case Study of English-Thai Translation*. Paper Presented at the International Conference on "Language, Communication, and Culture : Dialogues and Contexts in Focus".
- Samovar, L.A., Porter, R.E. & Stefani, L.A. 1998. *Communication Between Cultures*. Belmont : Wadworth.
- Savory, T.H. (1968). *The Art of Translation*. London : Cape.
- Spolsky, B. (1998). *Sociolinguistics*. Oxford : Oxford University Press.
- Thriveri, C. (2002). *Cultural Elements in Translation*. Translation Journal, V. 6, No. 1 January 2002. Retrieved January 08, 2009 from <http://accurapid.com/journal/19culture.htm>
- Toury, G. (2000). *Descriptive translation studies-and beyond*, Shanghai : Shanghai Foreign Language Education Press.
- พัชร โภคาสัมฤทธิ์. (๒๕๔๙). *การแปลอังกฤษเป็นไทย : ทฤษฎีและเทคนิค*. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พัชร โภคาสัมฤทธิ์. (๒๕๕๔). *งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การแปลสรรพนามจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.